

EURÓPSKA ÚNIA

Výbor regiónov

Konzultácia

Váš názor na stratégiu Európa 2020

Kľúčové zistenia, hodnotenie a vplyv na politiku

Máj 2010

Zhromaždenie EU združujúce regionálnych a miestnych zástupcov

KLÚČOVÉ ZISTENIA, HODNOTENIE A VPLYV NA POLITIKU

Prieskum Výboru regiónov „Váš názor na stratégiu Európa 2020“

MESTÁ A REGIÓN Y EÚ: STRATÉGIA EURÓPA 2020 JE DÔLEŽITÁ

Do prieskumu Výboru regiónov sa zapojilo 90 európskych regiónov a miest z 21 členských štátov EÚ.

Zaslali kvalitné dokumenty, ktoré potvrdzujú, že novú stratégiu Európa 2020 na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu *vnímajú ako záväzok*. Poskytli množstvo pripomienok a návrhov, ako aj konkrétne príklady toho, ako by mohli prispieť k jej realizácii.

Respondenti ocenili, že návrh stratégie Európa 2020 je vypracovaný na základe *vyváženého prístupu*, čo sa odráža v jej prioritách a *odhodlanosti* splniť celoeurópske ciele. Takisto považujú *hlavné iniciatívy* za konkrétne nástroje, ktoré by mohli priblížiť stratégiu Európa 2020 občanom.

Nie sú však jednoznačne presvedčení o niektorých kľúčových aspektoch jej obsahu – poukázali na to, že v stratégii sa *dostatočne nezohľadňujú* a neriešia rozdiely medzi jednotlivými územiami; neuvádzajú sa ukazovatele, ktoré by mohli doplniť HDP a mohli by sa použiť pri navrhovaní opatrení; stratégii sa *nedarí prekonať* súčasnú roztrieštenosť programov v jednotlivých oblastiach a súvisiacich spôsobov financovania; *zjednodušenie administratívy* sa nestalo prioritou; dostatočne sa *nezdôrazňuje* uplatňovanie zásady partnerstva medzi celoštátnymi, regionálnymi a miestnymi orgánmi a stratégia sa plne *nezaoberá výzvou*, ktorou je komunikácia a vnesenie novej stratégie do života bežných občanov.

Keďže harmonogram *prijímania novej stratégie stanovuje veľmi krátke termíny*, väčšina respondentov sa obáva, že sa zopakujú niektoré hlavné chyby a *nedostatky Lisabonskej stratégie*.

Vypracovali preto viacero *konkrétnych návrhov* na to, ako by bolo možné súčasný návrh stratégie Európa 2020 zlepšiť, aby mohla byť úspešne realizovaná.

VÝZVY A PRÍLEŽITOSTI, KTORÉ PRINÁŠA NÁVRH A UPLATŇOVANIE NOVEJ STRATÉGIE

- 1) V stratégii Európa 2020 sa **nezohľadňujú existujúce sociálno-ekonomické rozdiely ani nerovné príležitosti medzi jednotlivými regiónmi a mestami a v rámci nich**. Tieto rozdiely, ktoré sa v ostatnom desaťročí ešte zväčšili, odrážajú nielen „tradičnú“ priepasť medzi rozvinutými a zaostávajúcimi regiónmi, ale možno ich nájsť aj v niektorých najväčších rozvinutých oblastiach, napr. v chudobných štvrtiach viacerých miest EÚ. Stratégia Európa 2020 postupuje smerom „zhora nadol“ a stanovuje iba ciele na úrovni EÚ a jednotlivých štátov, a preto nedáva priestor na prispôbenie jej cieľov, ukazovateľov a zámerov miestnym a regionálnym podmienkam a rozdielom.

.../...

- *Ak by sa ciele, ukazovatele a zámery prispôsobili miestnym a regionálnym podmienkam, nová stratégia by sa stala realistickejšou, a tým by sa aj priamejšie týkala života bežných občanov EÚ.*
- 2) **Stratégia Európa 2020 nepropaguje využívanie ukazovateľov trvalo udržateľného rastu popri HDP.**
- *V kontexte pružného uplatňovania novej stratégie, do ktorého by sa mali zapojiť všetky príslušné úrovne správy a ostatní aktéri, je zohľadňovanie takýchto ukazovateľov nevyhnutným aspektom určovania regionálnych cieľov a pomáha nájsť najvhodnejšie spôsoby uplatňovania stratégie na miestnej úrovni. Respondenti poskytli viacero príkladov možných ukazovateľov.*
- 3) **Nástroje na vykonávanie jednotlivých politík a príslušné spôsoby financovania** stratégie Európa 2020 sú stále do veľkej miery **roztrieštené**, ako pri Lisabonskej stratégii. Kvôli tejto roztrieštenosti môžu byť neúčinné. Okrem toho sa medzi prioritami stratégie Európa 2020 neuvádza **zjednodušovanie administratívnych postupov.**
- *Nástroje na vykonávanie jednotlivých politík by mali byť navzájom koordinované a ich použitie by sa malo zjednodušiť, aby sa stratégia mohla súvisle a účinne zamerať na obmedzený okruh cieľov. Tým by sa dosiahla aj potrebná integrácia jednotlivých politík EÚ, vrátane politiky súdržnosti a ostatných dôležitých sektorových politík.*
- 4) To, či sa podarí účinne splniť ciele stratégie Európa 2020, nebude napokon závisieť len od toho, aké opatrenia vykonajú jednotlivé vlády, ale – čo je dôležitejšie – od toho, či budú postupovať koordinovane a synchronizovane. Pri uplatňovaní viacerých aspektov plánovaných siedmich hlavných iniciatív budú v popredí miestne a regionálne orgány. Avšak napriek vyhláseniam o chvályhodných zámeroch sa v dokumente nespomínajú **žiadne praktické kroky na podporu partnerstva medzi všetkými zainteresovanými úrovňami správy pri uplatňovaní novej stratégie.** Naopak, zatiaľ sa **napochytrá a systémom „zhora nadol“ prijali viaceré závažné rozhodnutia (stanovené ciele na úrovni EÚ a členských štátov).**
- *Ak sa majú splniť sľuby uvedené v tejto stratégii, mala by hneď od začiatku vzniknúť snaha o koordináciu medzi všetkými príslušnými úrovňami správy.*
  - *V roku 2010 by mali miestne a regionálne orgány, vlády členských krajín a EÚ spolupracovať predovšetkým pri stanovení cieľov (vrátane cieľov na regionálnej úrovni) a následne pri príprave a realizácii hlavných iniciatív a vnútroštátnych reformných programov.*
  - *V tomto procese by sa malo pozorne prihliadať na zásady subsidiarity a proporcionality.*
- 5) Hoci sa v návrhu správne uvádza, že nástroje politiky súdržnosti prispievajú k napĺňaniu cieľov stratégie Európa 2020, zároveň sa v ňom podceňuje **rozsah rozdielov medzi jednotlivými regiónmi a mestami v EÚ a jasne sa nehovorí o možnom príspevku stratégie Európa 2020 k zvyšovaniu súdržnosti v EÚ.** Keďže stratégia nie je dostatočne pružná a uplatňuje sa v nej

prístup „zhora nadol“, vzniká riziko, že sa premešká príležitosť využiť miestne ľudské zdroje a iné možnosti na propagáciu inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu. Preto ju možno budú mnohí občania EÚ, tak ako Lisabonskú zmluvu, považovať za nepodstatnú pre svoj život.

- *Prispievatelia jednomyselne zdôrazňujú, že stratégia Európa 2020 a politika súdržnosti by sa mali vnímať ako vzájomne sa dopĺňajúce nástroje jednotlivých politik na podporu trvalo udržateľného rastu, ktorými sa zároveň zvyšuje sociálna, hospodárska a územná súdržnosť. Keďže obavy v súvislosti s územnou súdržnosťou stále narastajú, a to aj v bohatších regiónoch EÚ, mala by politika súdržnosti aj naďalej pokrývať všetky regióny a plniť ciele v oblasti prerozdelenia zdrojov.*
  - *Objem prostriedkov určených na financovanie stratégie Európa 2020 a politiky súdržnosti by sa nemal znížiť a ak je to možné, mal by sa zvýšiť. Dôležitejšie však je, aby sa výdavky zracionalizovali, zjednodušili a zefektívnil prostredníctvom lepšieho monitorovania a hodnotenia. Takisto by sa mala preskúmať možnosť odmeňovať regióny a mestá, ktoré svoje zdroje vynakladajú efektívne, podporovať tie mestá a regióny, ktoré sú ochotné sa zlepšovať a postihovať tie, ktoré v tejto oblasti nedosahujú dobré výsledky.*
  - *Správne orgány miest by sa mali rozhodujúcou mierou podieľať na úspešnej realizácii stratégie Európa 2020, keďže môžu pôsobiť ako hnacia sila rastu, no musia sa vyrovnávať so závažnými problémami súvisiacimi so súdržnosťou v hospodárskej a sociálnej oblasti. Mali by sa podporovať snahy vidieckych oblastí o vyšší rast na novom a pevnom základe.*
  - *Intenzívnejšie úsilie o zlepšenie základnej infraštruktúry v nutných prípadoch, ktoré sa plánuje v stratégii Európa 2020, by zvýšilo rast EÚ a zabezpečilo súdržnosť.*
  - *Mnohí prispievatelia ďalej zdôrazňujú, že za partnerov by sa mali považovať aj zoskupenia regiónov s rozhodovacími právomocami, vrátane cezhraničných zoskupení (napr. EZÚS a makroregióny).*
- 6) Sprostredkovanie Európskej únie občanom bolo vždy neľahkou úlohou – **predstaviť stratégiu Európa 2020 nebude o nič ľahšie.**
- *Úspešná komunikácia o stratégii Európa 2020 musí pracovať s obsahom, ktorý sa zameria na skutočný prínos, ktorý stratégia prinesie pre všetkých obyvateľov a odvetvia na miestnej či regionálnej úrovni. Komunikácia musí využívať moderné nástroje a mali by sa do nej aktívne zapojiť aj miestne a regionálne orgány.*

HODNOTENIE A VPLYV NA POLITIKU V JEDNOTLIVÝCH OBLASTIACH

Záujem respondentov o stratégiu Európa 2020 nie je prekvapivý, keďže:

- nová stratégia prichádza v čase, keď členské štáty a ich regióny a mestá postihla najhoršia recesia za posledné desaťročia, ktorá – nerovnakou mierou – zvýrazňuje existujúce spoločenské a hospodárske rozdiely a nepriaznivo ovplyvňuje vyhliadky na rast EÚ ako celku,

- súčasné obavy o menovú stabilitu eurozóny len potvrdzujú, že prísnejšia daňová disciplína by sa mala naviazať na lepšie dlhodobé vyhladky v oblasti hospodárskeho rastu EÚ, pričom cieľom je dosiahnuť trvalo udržateľnú daňovú politiku členských štátov a predísť zdlhavej recesii.

Tieto znepokojujúce hospodárske perspektívy len poukazujú na to, že je veľmi dôležité, aby Lisabonskú stratégiu nahradila nová, efektívnejšia stratégia, ktorou sa zvýši konkurencieschopnosť Európy a vytvorí sa podmienky pre rast.

Zo zaslaných príspevkov vyplýva, že miestne a regionálne orgány EÚ si uvedomujú, o čo ide. Stanovili si príslušné ciele a sú pripravené zhostiť sa svojich úloh, aby ich naplnili (pozri napríklad iniciatívu Dohovor starostov).

Avšak orgány, ktoré sa zúčastnili na prieskume, majú pochybnosti o tom, či bude možné prostredníctvom stratégie Európa 2020 v jej súčasnej forme splniť sľúbené ciele.

Na to, aby stratégia Európa 2020 využila túto nanajvýš vítanú príležitosť prekonať hospodársku krízu, podporiť dlhodobý trvalo udržateľný rast a zároveň znížiť rozdiely a zlepšiť kvalitu života občanov EÚ, by mala poskytnúť všetkým úrovňam správy (vrátane miestnych a regionálnych orgánov) možnosť podieľať sa na jej príprave a realizácii, a to v pozícii stálych partnerov.

V roku 2010 by sa tento prístup mal uplatniť na stanovenie cieľov a na prípravu hlavných iniciatív ako aj vnútroštátnych reformných programov.

Bolo by preto vhodné, aby Európska komisia a Európska rada zmenili harmonogram stratégie Európa 2020 na tento rok, aby sa získal čas na prediskutovanie budúcich rozhodnutí s príslušnými partnermi.

Medzitým by mali **členské štáty** v spolupráci s regiónmi a mestami aktívne využívať existujúce inštitucionálne nástroje.

Výbor regiónov bude prostredníctvom svojej platformy na monitorovanie stratégie Európa 2020 naďalej sledovať pokroky v oblasti novej stratégie v teréne a bude pravidelne podávať správy Rade, Európskej komisii a Európskemu parlamentu.
